

טבת תשפ"א | דצמבר 2020 | חנוכה

גליון
03

עת לדעת ועט לטעת

ביטאון 50 פלוס אלקנה

צילום: ציפי אהרמן (ראו מדור ידי זהב)

מדורים

- 10-11.....אמת ושקר בפרסומים רפואיים - ד"ר דודי שטיינר
- 12.....גנים של היצירה האמנותית של ציפי אהרמן - דוד ברוקנטל
- 13.....יצירה ותפילה בצל הקורונה - ד"ר יעקב ברבר
- 13.....מה יש עוד לחקור בשואה אחרי 75 שנה? - פרופ' דני מכמן
- 16-17.....הברכה והאימה בקדמה המדעית - יונה כהן
- 17.....מהווי המועדון.....
- 17.....חברות במועדון.....
- 18.....יופי של אלקנה.....
- 19.....במחשבה צלולה, כתב חידה לחנוכה - אלי שדה

- 2.....דבר המערכת
- 3.....משולחן המועדון - רוחי רוזנבלום
- 4.....חותם של אמא - עינת מזרחי על צביה מינצר ז"ל
- 5.....על טילים ותהילים - יעקב שגיב
- 6-7.....לא אמות כי אחיה ואספר מעשי י-ה - מוטי מינצר
- הטרמפ שלא ייאמן של חנה שרי ויהודה וגנר אל הכליה- רוחי רוזנבלום
- 7.....יש דברים נסתרים, הסיפור המופלא של אלימלך ושולה ישרון - אריאלה רוזנשטיין
- 8.....מפגש עם יהודי אתיופיה באתיופיה - ד"ר שושנה רוזמרין
- 9-10.....

דבר המערכת

האשים אדם את חוה ובעקיפין גם את בוראו. זו כפיות טובה, או בלשון אחר, אי הכרת הטוב. במקום להודות על הבריאה, על גן העדן, על האשה שגאלה אותו מבידידותו, במקום כל אלה הוא התלונן ולא לקח אחריות. והתוצאה - הגירוש מגן העדן.

במידה מסוימת, הקורונה עבורנו היא מעין סוג של גירוש מגן עדן. גם מעט הטוב שהיה לנו עם המשפחה והחברים, נלקח מאתנו. שלא לדבר על בעיות פרנסה שיש לחלקנו והפחד מהמחלה שעשויה לתקוף אותנו בכל יציאה מהבית. אז בואו ונקח אחריות על מה שקורה איתנו עכשיו, ומעבר ל"ונשמרתם לנפשותכם". בואו נחזור ונתחבר, בטלפון, בוואטסאפ, בזום, בלימוד ובעשייה. ובואו נשתדל לטפח גם את הכלי הזה שלנו ונוסיף לו תכנים, מאמרים וסיפורים, נהיה כולנו שותפים לעשייה.

כולנו במערכת שואפים שמי שעדיין לא כתב, נצליח לגרות לו את התיאבון למשך בעט ולגרום לו לספר לנו קצת על מפעלות חייו. זה על משפחתו ועברו, וחברו על פרויקט שהיה שותף בו. מי על תחביבו, ומי על הגיגיו.

להתראות עם כולם בבריאות טובה בעיתונים הבאים ובפעילויות במועדון.

כרגיל, הכתובת לתגובות, לפניות ולהערות היא במייל yozzei@netvision.net.il.

בברכת חם אוריים לחנוכה!

רוחי רוזנבלום

וחברי המערכת רבקה בריקנר אריאלה רוזנשטיין דוד ברוקנטל

עיצוב גרפי: סטודיו עיצובים מאירים | רינת מאיר

ושוב נצאה אל הדרך
יד ביד לדרך
בשלשלת זהב.

בשעה טובה אנו יוצאים לדרך פעם שלישית. ושלוש ברציפות זאת כבר חזקה. לכולנו זה סימן של הצלחה, כי לבד לא היינו יכולים להרים את המשימה. בימים של סגר וכל איש בביתו, רצינו ליצור מסגרת שתאחד את כולנו לפחות לפרק זמן קצר שבו נרגיש שאנחנו לא לבד.

המשימה שהצבנו לעצמנו הייתה והיא עדיין, כמו בשיר, לעבור את התקופה הזאת יחדיו.

כשהמועדון פעל ולא בזום, ניתן היה להיפגש ולדבר. בתחילת הדרך לא תמיד הכרנו, ממש, איש את רעהו ואשה את רעותה. אבל המפגשים במועדון, מספר פעמים בשבוע, לעיתים ברוב עם, ולעיתים בחוג מצומצם, גרמו לקרוב לבבות ולקשר בין פנים לשמות.

בחצי השנה האחרונה התרופפו הקשרים בגלל תנאים שמעבר לשליטתנו. אנחנו מקווים שהעיתון הזה יאפשר לחלקנו להתבטא, וכל המרבה הרי זה משובח!

התורה שהיא תורת חיים מלאה בתובנות באשר להנהגת האדם. לקחת אחריות

וכבר בסיפור האירוע הראשון שבו מעורבים אדם וחיה, ניתן ללמוד לקח לחיים. אחרי החטא הראשון, שואל הקב"ה את האדם מדוע אכל מעץ הדעת. המעשה הראוי ביותר היה לקחת אחריות על מעשהו, להודות בטעותו, ולהתנצל. במקום זאת הייתה תשובתו: "הָאִישׁ אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי - הִיא נָתַתָּה לִּי מִן הָעֵץ וְאָכַל". טעויות שמלוות אותנו עד היום. ראשית, הוא לא לקח אחריות על מעשיו ולא התנצל. ונוסף לכך, באומרו "הָאִישׁ אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי",

בימים אלו אנו מתקרבים לתאריך פטירתה של **צביה מינצר ז"ל**.
אנו מוציאים גיליון זה לכבודה ולזכרה.
צביה הייתה בין מקימי המועדון וניהלה אותו במשך עשור, עד לפני כשנתיים.
תפיסת הזמן שלנו השתנתה בתקופת הקורונה ולמרות הזמן הפנוי שנוצר לנו, הימים חולפים והנה כמעט עברה שנה מאז שהנגיף פרץ לחיינו.

הקבוצה סרגה וסורגת:
- מתאמים לחיילים, צוות רפואי ועוד, כדי להקל את חבישת המסכה במשך שעות ארוכות.

- סרגו כובעים וגרביים לפגים, סרגו כובעי צמר ורודים לקבוצות נשים מחלימות מסרטן השד.

- והפריקט האחרון הוא סריגת צעיפים, חותלות וכובעים עבור ילדים עם צרכים מיוחדים.

בקבוצה חברות נשים בנות גילים שונים שנהנות מהסריגה עצמה, מהמשמעות, מהמטרות ומהיעדים השונים שעולים מפעם לפעם, שמעלים את המוטיבציה להמשיך בסריגה המשותפת למען מטרות טובות וחשובות.

ואסיים בתקווה, שהאורות של חג האורים יאירו את העולם כולו ויפיצו אור איתן שיעשה תיקון לעולם, ושנוכל לחזור לשגרת החיים במהרה.

חניכה לחי! רוחי רוזנבלום

יש לנו פחות עוגנים להישען עליהם והסדר הקבוע שלנו נשבר.
בזמן שצביה ניהלה את המועדון, היא דאגה להדגיש אירועים במועדון, למען הסדר, וכולנו חיכינו וציפינו להם: הרמת הכוסית בתחילתה של שנת פעילות, סדר ט"ו בשבט ועדויות של ניצולי שואה ודור שני לשואה ביום הזיכרון לשואה ולגבורה..
כדי להרים פרויקט, צריך בן אדם שיהיה מסור כל כולו לפרויקט. כזאת הייתה צביה. מסורה למועדון כל כולה.
הפעם אני רוצה לספר על פרויקט ייחודי שמתקיים במועדון כבר יותר משנה, **"סורגות בקהילה"**. זהו חלק מפרויקט ארצי שמתקיים ברחבי הארץ שבו קבוצות של נשים סורגות באהבה פריטים עבור אוכלוסיות שונות. מי שאחראית על הפרויקט באלקנה זו **ציפי הלפרט**, שאפשר לומר עליה שהיא התמסרה כל כולה לעניין.
"סורגות בקהילה" הוקם במסגרת יחידת ההתנדבות בראשות **קרינה בן דוד ויעל רוגובסקי**, מטעם תנועת שלי"מ (שירות לאומי למבוגר).
קבוצה של כ-30 נשים נפגשת במועדון פעם בשבוע לסריגה משותפת, ובמשך שאר הימים הן מעדכנות אחת את השנייה על ההתקדמות בסריגה באמצעות קבוצת וואטסאפ ייעודית.

*סורגות באו"ציון
וטזרמן היפה*

על צביה מינצר ז"ל, במלאת שנה לפטירתה

תבנו את המציאות שאתם רוצים לחיות. הכל בידיים שלנו.

3. מתנת החסד

אמא ידעה להתבונן באנשים. היא ידעה לזהות מתי מישהו נמצא במצוקה, מי זקוק לאוזן קשבת ומי זקוק לעזרה כספית כדי לחזור למסלול חייו. ונתנה מענה בצנעה ובשקט. היו רגישים לאנשים מסביבכם. היו בשבילם. הקשיבו, תעודדו, תרמו להם מהזמן שלכם, מהידע שלכם, מהקשרים שלכם ומהשפע שלכם. יש לנו ערבות הדדית עם האנשים מסביבנו. היו בנתינה של חסד בכל יום.

4. מתנת החיבור העצמי

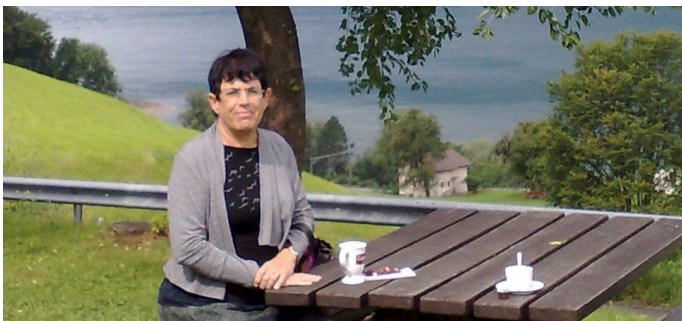
בתוך כל העשייה והנתינה, אמא ידעה גם לזכור ולתת ערך ואהבה לעצמה. היא ידעה לצאת, ליהנות, לפנק את עצמה, ולהתפתח כל הזמן. בכל שנה הלכה ללמוד משהו חדש. היא אף פעם לא ויתרה על עצמה בדרך. הקדישו זמן ואהבה לעצמכם. עשו לעצמכם דברים שממלאים אתכם בשמחה ובטוב. אל תוותרו על הצרכים והרצונות שלכם. שימו את עצמכם תמיד בעדיפות גבוהה. תלמדו להגיד "לא" וליצור גבולות ברורים ששומרים על עצמכם ועל הערך שלכם.

5. מתנת האמת

אמא הלכה תמיד בדרך האמת ונלחמה על האמת והצדק. היא לא יכלה להכיל זיופים, אגו, התעמרות ורוע. גם אתם, התחברו תמיד לאמת הפשוטה והישרה. חיו את חייכם מתוך אמת וצדק ותהיו בענוה כלפי אנשים אחרים. פעלו תמיד בגובה והעיניים ומתוך חמלה ואהבת הזולת.

6. מתנת האהבה

אמא ידעה לזרוע הרבה אהבה בעולם שסביבה. כל הדברים שיצרה באהבה הבשילו לשגשוג והתפתחות. פקחו כל בוקר את העיניים והרכיבו משקפיים של אהבה. עשו את משימות היומיום מתוך אהבה ושמחה. התמלאו באהבה שהחיים מביאים לכם ומלאו בה אחרים. היו האהבה שאתם רוצים לראות בעולם. השאירו חותם.

חתם הנליקה, עינת

"מחוות האהבה הגדולות ביותר נעשות על ידי אלו המבצעים בדרך קבע מעשים קטנים של חסד" (ויקטור הוגו)
 יש אנשים המשאירים חותם בעולם.
 יש כאלה, העושים זאת בחייהם, הרבה לפני מותם, גם אם ממש לא ראו זאת כמטרה.
 כזאת היתה אמא שלי, צביה.
 עוד מעט ימלאו שנתיים למעבר שלה למימד אחר, ועדיין הנוכחות שלה כאן ממשיכה להדהד.
 היא כאן בתוכניות היישוביות שרקמה בחזונה והפכו למציאות, היא כאן בחסד שעשתה עם אנשים ושיקמה משפחות, היא כאן בהשקעה בילדיה ובנכדיה שרואים פירות, היא כאן בבתיים שהקימה עם אבא והשקיעה בהם ברוח ובחומר.
 היא כאן. ממשכה לצפות ולהנחות אותנו בלחישה של תבונה פנימית מדי יום. מנחה אותנו בבחירות שלנו, בהתפתחות שלנו ובעשייה שלנו.
 בימים אלה, שבהם העולם עובר שינוי משמעותי, ומותיר אנשים רבים בחוסר ודאות ובהתמודדויות אישיות, משפחתיות ותעסוקתיות, המתנות הרוחניות שאמא השאירה בבחירותיה, כיצד לחיות את חייה, יכולות להאיר לכולנו כמגדלור של חיבור, שמחה ותקווה. לחזק את הרצון של כולנו לחיות מתוך דיוק ואמת.

1. מתנת הבחירה בחיים

הַעִידֹתִי בְּכֶם הַיּוֹם אֶת הַשְּׂמִימִים וְאֶת הָאָרֶץ הַחַיִּים וְהַמְּאֹת נְתַתִּי לְפָנֶיךָ הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה וּבְחִרְתָּ בְּחַיִּים לְמַעַן תַּחְיֶה אֶתְּהָ וְזָרְעָךָ. (דברים ל', י"ט)
 אמא חוותה הרבה אתגרים וכאב בחייה, עוד טרם נולדה. היו לה, לכאורה, הרבה סיבות להפסיק את החיים, רגשית ומנטלית. לא לתפקד ולחכות שהימים יעברו. אבל היא בחרה בכיוון ההפוך. לחיות את החיים בעוצמה הגבוהה ביותר שניתן, בכל רגע. להיות בנתינה, להיות בעשייה, ולא שכחה גם ליהנות.
 גם אם יש לכם מספיק סיבות מוצדקות לכך שהחיים אינם עובדים בשבילכם, תבחרו לעשות חיים, לעשות את החיים. בכל יום מחדש לקום בבוקר ולראות את הטוב, את האפשרי, את ההזדמנויות ואת המשמעות שיש לכם פה.
 תחיו. תהיו בהתפתחות. תראו את הטוב שאתם מביאים לאחרים ושאחרים מביאים לכם.

2. מתנת היצירה והבנייה

לאמא הייתה היכולת ליצור יש מאין. לזהות את אותם דברים שזקוקים למענה וליצור אותם.
 שימו לב למה שקורה סביבכם. במשפחה, בקהילה - מה זקוק למענה? מה צריך שדרוג? ובמקום לקטר ולשבת על הגדר, או לצפות ממישהו אחר שיקח יוזמה, פשוט תעשו. תביאו מהידע והכישרון שלכם לאחרים, הביאו רעיונות לידי מימוש.

תגלית - על טילים ותהילים יעקב שגיב

הארץ בגובה מוגדר. בשלב מסוים הוא נעלם לשעה ארוכה בְּחֶצְיוֹ האחורי של הכדור, ותחנות המעקב הקרקעיות שלנו מאבדות את הקשר איתו. ההמתנה לראות אם הלוויין נכנס למסלול המתוכנן, או שמא אבד בחלל, היא מורטת עצבים. כמובן שבמבצע חשאי כזה אי אפשר לבקש סיוע ממדינות זרות שיושבות בצדו המערבי של כדור הארץ. הצוותים ישבו בדריכות ובמתח רב והמתינו לרגע שבו ה"אופק" יתגלה מחדש. הופעתו של הלוויין במסלול המתוכנן נקראת בשם "זריחה". אני נזכר באותו בוקר, ברגע שהלוויין התגלה על ידי מערכות המעקב שלנו. כולם פרצו בקריאות שמחה "הוא זרח, הוא זרח". אמרתי לאחד מחברי, יש "זריחה", אפשר להתפלל "ותיקין".

5. וסיפור אישי שלי. הייתי בצוות שפיתח את תוכנת התקשורת בין התחנות - המערכות הקרקעיות השונות - הפרושות בשדה הניסוי. עבדתי כחודש ימים על הכנת מצגת המתארת את מערכת התקשורת לדיון במנהלת הפרויקט. אנו, המבוגרים, זוכרים כמה עבודה הייתה כרוכה בזמנו בהכנת שקף בודד, שהיה בסך הכל פיסת פלסטיק שקוף, שאליו הצמידו את הטקסט. זו לא הייתה עבודה וירטואלית בעזרת כלי כלשהו של מיקרוסופט. באותו בוקר עליתי לקומה הרביעית ונכנסתי בפיק ברכיים לחדר הדיונים המפעלי כדי להציג את הפתרון שלנו. לאחר השקף השלישי אמר לי דב רביב. "שמע שגיב, אני לא מבין בתקשורת, ואני לא נוהג להביע דעה בתחום שאינני מבין בו. אני סומך עליכם שתעשו את העבודה על הצד היותר טוב", וקרא למציג הבא. יצאתי מחדר הדיונים ואיני זוכר אם הייתי מאוכזב או שמח.

כמהנדס בתעשייה האווירית הייתי שותף, אחד מיני רבים, בפיתוח מספר פרויקטים אסטרטגיים. אני רוצה להעלות מספר זיכרונות, אנקדוטות, שאפשר למקם אותם בתפר שבין ההנדסה בפיתוח פרויקט וההכנות לניסוי בשטח, לבין התפילה להצלחת הניסוי. כוונתי בכתובת שורות, להעלות חיוך קל ולא, חלילה, לבקר מי מהגיבורים.

1. אחד הניסויים הראשונים של טיל ה"חץ", טיל יירוט חדשני, היה בג' בתמוז, יום הסתלקותו הראשון, או השני, של האדמו"ר השביעי לשושלת חב"ד, הרבי מלובאביץ. חסידי חב"ד ברחבי העולם (לא כולם) עשו הילולה רבתי. לאחר הצלחת הניסוי התבטאה שרה מסוימת בממשלה, שהייתה ממונה על החינוך: "נו, תראו לאן אנחנו הגענו ואיפה הם תקועים?" (ניסוח שלי לפי רוח הדברים). אחד המהנדסים, "במקרה" חסיד חב"ד, שישב בחדר הבקרה נעלב ואמר: "למה אי אפשר להיות גם פה וגם שם?", והוסיף: "אנחנו מהנעלבים ואינם עולבים".

שבת, יום ראשון ויום כיפור

2. ימים ספורים לפני ניסוי אחר של טיל ה"חץ" נתגלתה תקלה (bug) באחת המערכות. הצוות שהיה אחראי על תת-מערכת זו, עבד יומם ולילה על איתור התקלה, ביקש אישור וקיבל, להמשיך באיתור התקלה בחדר הסימולציה גם במהלך השבת. הצוות עבד כל השבת. ביום ראשון, משלא נתגלתה התקלה, החליטו להתקשר לאמריקאים, שהיו שותפים לפרויקט, ולבקש דחיית הניסוי בכמה ימים. תשובת האמריקאים הייתה: "מצטערים, אצלנו היום יום ראשון, אין עם מי לדבר".

3. מנהל המפעל באותם ימים היה דב רביב שנחשב לאבי הטילאות (פיתוח טילים) במדינת ישראל. כל חייו היו קודש לביטחון ישראל (מה שמכונה היום 24/7). כל עולמו היה בחיפוש רעיונות חדשים ושיפור המערכות הקיימות. תקופה מסוימת הוא שהה בארה"ב לטיפול רפואי בעקבות מחלה קשה שתפשה אותו. באחד מימי חמישי הוא התקשר לארץ לאחד העובדים במפעל וביקש ממנו שיערוך עבורו איזה חישוב. העובד היה פיסיקאי, בחור חרדי ליטאי שעלה לארץ מצרפת והתגורר בבני ברק. (אגב, את הדוקטורט שלו הוא עשה באוניברסיטת בר אילן במקביל לחברנו הצנוע ד"ר יגאל בנעט שגם הוא היה שותף בפרויקטים אלו). דב ביקש שהחישוב יהיה מוכן ליום שני שלאחריו. דב המתין לחישובים שיגיעו ביום שני. הוא רק לא בדק בלוח שיום שני הוא גם יום הכיפורים.

"זריחה" ו"ותיקין"

4. השתתפתי באחד השיגורים של הלוויין "אופק" שתפקידו לספק מידע מודיעיני חשוב לגורמי המודיעין של ישראל. הלוויין יוצא מהאטמוספירה לחלל ואמור לרכוש מסלול סביב כדור

לא אמות כי אחיה ואספר מעשי י-ה (תהלים קי"ח)

זרועי הימנית - שיטרוף זרוע ולא קודקוד - והוא שמח לקראת "המנה הראשונה", נגס באמה, ריסק את העצמות ומשך אותי לקרקעית הנהר. שם הוא, כנראה, תכנן לאכול אותי במהלך השבוע.

לריח הדם התקבצו סביבי כל חברי ומשפחתי בתקווה שיזכו גם הם לטעום מגופי. כמובן, איש מהמדריכים לא העז לרדת לעזור לי ואני מניח שלמעשה כולם, כולל הנכדים שהיו בסירות האחרות, נפרדו ממני.

אני זוכר שבשלב זה חשבתי שלמרות התוכנית שלי שבוע קודם לכן לא אזכה להיקבר ליד צביה באלקנה.

בעזרת ה', לא איבדתי את עשתונותי ובעטתי בכל כוחי בבטנו של התנין. למעשה הרגליים שלי הגיעו רק עד קצה הצוואר שלו מאחר והוא היה באורך של כחמישה מטר. הייתי לבוש בחליפת ציפה והצלחתי פעם אחת לעלות לפני המים ולקחתי נשימה, אך התנין משך אותי שנית למעמקי הנהר תוך שהוא מבצע תרגילי נייעור וסיבוב ("סיבוב המוות") כדי לבלבל אותי.

לא הפסקתי את הבעיטות והצלחתי לעלות שוב למעלה, אך לא הגעתי מעל המים ונאלצתי לשתות את מי הנהר (מספרים שמפלי ויקטוריה עמדו לכמה שניות לאחר ששתיתי את כל מי הנהר...).

אז החלטתי שלפחות ארים את ידי החופשית, זו שלא בפי התנין, ואכן פתאום ראה המדריך יד מבצבצת מתוך המים. הוא משך את היד ואיתה הוא משך אותי, כשבידי

השנייה אוחז התנין. הוא שלף סכין ודקר את התנין בשתי עיניו. אזי "הסכים" התנין להרפות מטרפו ושיחרר אותי ממלתעותיו. נמשכתי על ידי המדריך לתוך הסירה כשידי השמאלית מנותקת לגמרי ממקומה והיא מאחורי גבי. בנס, שקשה להסבירו, הייתה היד מחוברת בכל זאת בכמה גידים ואילו העצבים וכלי הדם לא נותקו. המדריכים קראו למסוק שלקח אותי למרפאה בזמביה ושם קיבעו לי את היד. בהעדר רופאים בזמביה, הוטסתי לבית חולים בפרטוריה שבדרום אפריקה.

בית חולים זה הוא מהטובים במדינה. נותחתי לאחר כמה שעות והצלחתי לשחרר לי את היד. לאחר כמה ימים ביחידה לטיפול נמרץ חזרתי הבייתה לאלקנה.

השיעור שיש ללמוד

נְתַתָּה לִירֵאָיָךְ נֶס לְהַתְנַסֵּס מִפְנֵי קֶשֶׁט סֶלָה (תהלים ס'). אומר ה"שפת אמת": הקב"ה נותן לנו נס כדי להרים אותנו מבחינה

מלבי"ם: "באשר ידעתי שמה שהייתי ה' הוא כדי שאחיה ואספר מעשי י-ה", ואם כן, נשארתי בחיים כדי לספר מעשיו, "ולא המתים יהללו י-ה"

בחנוכה שעבר, כשנה לפטירתה של צביה ז"ל, נסענו כל המשפחה, ילדיי ונכדיי, לטיול במרכז אפריקה - מפלי ויקטוריה וספארי בין החיות.

ערב נסיעתנו ובמלאת שנים עשר חודש לפטירתה, עלינו על קברה של צביה ועמדתי על המקום שרכשתי ליָדה ותהיתי מתי יגיע יומי.

מה רבו מעשיך ה' בכל ימי החנוכה נסענו בג'פים ברחבי שמורות הטבע וזכינו לראות את גדולת הבריאה. בכל פינה יכולנו לראות אריות, ג'רפות, פילים, קופים, אנטילופות ועוד. מפלי ויקטוריה עצמם נחשבים לגדולים בעולם והם אחד מפלאי העולם. הילדים חזרו ואמרו "מה רבו מעשיך ה'" (וכדי להזכיר לנו, ראינו בכל פינה קָרָב, שהוא עוף גדול אוכל נבלות).

עופות קָרָב אוכלים נבלה של פיל שנטרף על ידי אריה.

ביום האחרון של הטיול, ערב שבת, המליצו לנו המדריכים לקחת שייט על הנהר הגדול זַמְבֵּזִי. זהו נהר שאורכו למעלה מ-2,500 ק"מ והוא הגדול בנהרות אפריקה, הנשפך

לאוקיינוס ההודי. הציעו לנו שני סוגי שייט - רַפְטִינג מהסוערים והמאתגרים בעולם (דרגה 5 ומעלה), או שייט בקאנו (סירת גומי ומשוטים). הנכדים הגדולים והמבוגרים בחרו כמובן ברפטינג, ואני הזקן עם הנכדים הצעירים יותר יצאנו לשייט פִּיפִי במורד הנהר.

תוך שייט על הנהר שעובר בין מדינת זמביה לבין מדינת זימבבווה ראינו על החופים בשתי הגדות חיות רבות ובנהר שרצו קרוקודילים והיפופוטמים.

טָרֶף לִשְׁבוֹעַ

לקראת סוף השייט נגח קרוקודיל ענק את הסירה תחת המושב שלי והטיל אותי למים. הוא עקף את הסירה ובא מולי כשהוא פוער את המלתעות הענקיות שלו. מלתעות אלו יכלו בקלות לכרות את ראשי (בחוזק שנים וחצי טון). שלחתי לקראתו את

את הלקח מסיפור נס זה, אזי "בזבזנו" את כל השיעור הזה באפסותו של האדם לעומת רצון הבורא. והעולם כולו צריך היה לקבל שיעור זה כאשר הופיע הוירוס המכונה covid 19. ראה סרטון בסריקה של ה-QR:

רוחנית וזהו "לְהִתְנוּסָס" והדבר תלוי בנו, אם נפנים את מהות הנס ונתנוסס נזכה שהוא יתמיד בנו במידת האמת הנצחית וזהו "מִפְּנֵי קִשְׁט סֶלָה" (קושט = אמת, סלה = לנצח). כשנחשוב על המעשה היינו יכולים לומר, שהרי יכול היה להיות "נס הרבה יותר פשוט" - אם לא הייתי נופל כלל למים ולא הייתי צריך לכל אותם ניסים שקרו לאחר מכן. מכאן נראה שהיה כאן שיעור שצריך ללמוד - כפי שנאמר בפסוק הבא: יִסֹר יִסְרֵנִי יְהוָה וְלִמְנוּחַת לֹא נִתְּנָנִי. אם לא נלמד

חנה שרי ויהודה וגנר

הַטֶּרַמְפִּי שֶׁלֹא יֵאָמֵן אֶל הַכְּלִיָּה

ראיינה: רוחי רוזנבלום

תשובתו של הרב הבר הייתה נחרצת: "הכליה שלך מיועדת לחנה! עניי עירך קודמים". מיד החלו בדיקות ונאמר להם שלכאורה יש התאמה. הם היו צריכים לחכות עוד שבועות ארוכים במתח, עד שהגיעה התוצאה המיוחלת: "יש התאמה מלאה!"

חנה נכנסה למצב המתנה, מכיוון שבעצם

היא עדיין לא הייתה זקוקה לתרומה, ובליבה קיוותה וייחלה שיהודה יחכה לה...

ומצד שני, יהודה רוצה, בינתיים, לתרום כליה. ושוב הוא מתקשר לרב הבר, ממש שבועות אחדים לפני שהוא נפטר, והרב הבר חוזר ואומר בנחרצות: "הכליה שלך מיועדת לחנה ויש פה גם עניין של כיבוד הורים!"

יהודה מחליט לקבל זאת ולקחת את זה למקום פחות רגשי. "כשזה יגיע זה יגיע".

בינתיים מחליטה הרופאה של חנה שהגיע הזמן להשתלת כליה.

הכליה הגיעה ליעדה

וכך קרה לחנה בסוף חודש אב האחרון, הנס הגדול! חנה שרי קיבלה כליה מיהודה וגנר.

ב"ה עברו 3 חודשים וכולם מרגישים טוב.

חנה מחלימה ויש לה הרבה יותר כוחות משהיו לה. מעבר להערכה וההודיה ליהודה, חנה יודעת שזכתה לטיפול מהיר ללא דיאליזה. ושיש אנשים שממתינים שנים לכליה ובמקרה של חנה, הכליה חיכתה לה.

חנה שרי גרה באלקנה בשכונת ה-165.

חנה החלה לסבול מאי-ספיקת כליות בסביבות גיל 40. עם השנים, מצבה הלך והתדרדר. יצחק בעלה ידע שבבוא היום הוא יתרום כליה לאשתו. למזלה של חנה, היא לא הגיעה למצב שבו הייתה זקוקה לדיאליזה, אבל בכל זאת הייתה מתעייפת בקלות.

יהודה וגנר בן 34 גדל באלקנה. הוריו של יהודה, אסתר ונתנאל הם חברים טובים של חנה ויצחק שרי. בגיל 31 התחיל יהודה לחשוב בעצמו על תרומת כליה, כמובן, באישור אשתו.

יהודה התחיל לעבור בדיקות בתהליך איטי מאוד כדי לבחון אם הוא מתאים לתרומה. לפני כשנה וחצי קיבל יהודה הודעה שיש התאמה בין הכליה שלו לבין מישהו הזקוק לתרומת כליה, וכך הוא החל בתהליך אינטנסיבי לקראת הניתוח. כשבועיים לפני הניתוח הוא קיבל טלפון שה"נתרם" כבר קיבל תרומה מנפטר שהתאים לו.

שוב בדיקות

האכזבה הייתה גדולה. לאחר הכנה פיזית ומנטלית שדרשה עבודה נפשית כדי בכל זאת להמשיך, הוא החל לעבור בדיקות רבות נוספות כדי לבדוק התאמות מול אנשים אחרים הזקוקים לתרומה והוא נכנס שוב לשלבים ראשוניים של התאמה.

בינתיים, נודע ליצחק וחנה שיצחק בעלה לא יוכל לתרום לה כליה ולכן הם פנו לעמותת "מתנת חיים".

באותה תקופה, (במקרה, או שלא במקרה?) חנה ויצחק חזרו בטרמפ מירושלים לאלקנה עם ההורים של יהודה. במהלך הנסיעה היא סיפרה להורים של יהודה שהיא תצטרך בשלב מסוים תרום להשתלת כליה.

ההורים של יהודה מיד אמרו שבנם יהודה מעוניין לתרום כליה! בירור קצר הראה שלשניהם אותו סוג דם.

הרב הבר ז"ל נכנס לתמונה

יהודה פנה לרב ישעיהו הבר ז"ל - מייסד עמותת מתנת חיים כדי לשאול אותו איך להתקדם, אם לשבת ולחכות לחנה, או להמשיך תהליך מול מי שזקוק עכשיו לכליה.

יש דברים נסתרים....

ראיינה: אריאלה רוזנשטיין

דברים אלה שמעתי מפי שכני אלימלך ישורון, ניצול שואה. עד היום אני סקרן לדעת איך ספר תהילים מרופט זה הגיע ישירות אלי, אולי....

ומעשה שהיה כך היה..

ביום השואה לפני כ-13 שנה, התקיימה הרצאה בבית הכנסת "מורשת יהודית", ומשום מה פתחתי את מדף הסטנדר שלי גיליתי דפים, קרעי ספרים וספר קטן בלוי. אספתי את תוכן הסטנדר והלכתי לעבר ארגז הגניזה שליך הדלת.

לפני שהשלכתי את הקרעים לתוכו, פתחתי את הספר, היה זה ספר תהילים קטן, לא האמנתי

למראה עיני, כי בתוך כריכת הספר הייתה חותמת גדולה בצבע כחול- "יעקב אולך שוחט ובודק, אנטוורפן",

ובצד השני של הכריכה, נכתב בכתב יד בעפרון נכתב: "שנה טובה לחיים ולשלום לבריאות לכל הילדים. שתכפר לנו על כל חטאתינו ותסלח לנו על פשעינו שחטאנו לפניך ותחזירנו בתשובה שלמה לפניך לעבדך, ותפתח לב ופרנסה טובה.... ושלה רפואה לכל חולי עמך".

מה לספר תהילים בִּסְטָנְדָר?

כשהתאוששתי מההלם, שאלתי את עצמי, איך ספר תהילים זה שרד את השואה, התגלגל דווקא לסטנדר שלי?

אין זה סביר שמאן דהוא ממתפללי בית הכנסת מצא אותו והשיב לי אותו.

- א. מי מק"ק זו יודע שמוצאי מאנטוורפן? - מעטים מאד
- ב. שיעקב אולך הוא סבי- איש בקהילה וביישוב אינו יודע.
- ג. איך ספר זה מצא אותי? - לה'

יעקב אולך הסבא שנשרף הפתרונו.

סבא יעקב אולך יליד העיר דוברומיל שבגליציה, היה חסיד טשורטקוב והגבאי של האדמו"ר המכונה "ישראל המלאך". סבי היה בעל זקן שחור ופאות מתולתלות, תמיר ויפה תואר, אנשים נהגו להסתכל אחריו ולהתבשם מיופיו. בעל צדקה ומכניס אורחים.

סבי היה גם בעל תפילה בבית - הכנסת הגדול, ניגוניו חדרו ללבבות. עד היום הנוסח שלו חי בין חסידי טשורטקוב. הוא שימש כשוחט ובודק, כמו כן, מוהל לילדי אנטוורפן. על מצווה זו לא נהג לקחת שכר, אך כשמל ילדי עשירים- חייב את

המשפחות לשלם עבור הוצאות שמחות של עניים. בידוי לא דבק מאומה מכסף זה. יהודי תמים היה סבא, תמיד שמח.

כל ימות השבוע הסבו לשולחנו עניים מרודים. תמיד היה שב מבית הכנסת מלווה באורחים "שנשכחו" ע"י שועי בית - הכנסת.

המלך אלברט עם השיקסע

כשיצא צו שכל בתי - הכנסת חייבים לשאת תפילה לשלום המלכות, ברך אותם סבא, בתמימותו, בנוסח הבא: "הנותן תשועה למלכים הוא יברך את המלך אלברט עם השיקסע שלו והשרצים....", כך ספרו לי זקני אנטוורפן.

אף פעם לא דבקה אצלו פרוטה לפרוטה. אפילו את הנדוניה אשר אסף כדי להשיא את בתו היחידה שרה הינדה אימי ז"ל והחביא בין דפי הגמרא - ניצל לצרכי צדקה למרות מחאותיה של סבתא. זקני אנטוורפן מספרים לי, שפעם בעת שתקע תקיעת- שופר בראש- השנה, הבחינו שעל שפתו יש שאריות דם מציצה, לקיים מה שנאמר: "זכור ברית אברהם ועקידת יצחק.."

נתפס ונשרף

בליל סליחות "זכור ברית", נתפס סבא ובראש השנה הוא נשרף, כפי שאספר להלן:

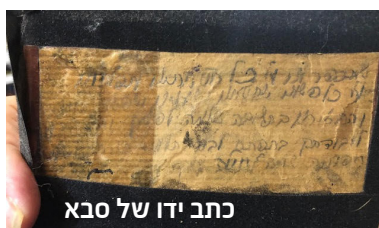
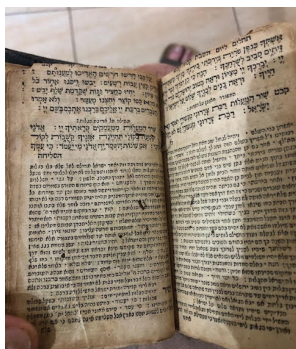
כידוע ב-28.5.1940 נכנסו הגרמנים לבלגיה. ב-1942 התחילו הרציחות - סגירת רחובות משני צדדיהם כדי שהיהודים לא יצליחו להימלט, העלאתם על משאיות והיעלמותם. חיי היהודים היו תלויים על בלימה. על אף הסכנה לצאת לרחוב, סבי לא היה מוכן לוותר על אמירת הסליחות בשטיבל. הוא נתפס ע"י קלגסי הנאצים ומאז נעלמו עקבותיו.

בשנת 1960, בשהותנו באנטוורפן, נודע לנו על גורלו, שולה טיילה עם איתמר שהוא בנו השלישי, ששכב אותה עת בעגלת תינוק. לפתע עבר יהודי, הציץ בעגלה ואמר "די אויגען, די אויגען" (העיניים האלה, העיניים האלה), גברת, זה הנכד של יענקלה שוחט, כך נראו עיניו כשהובל ביום הראשון של ראש השנה עם בני למשרפות.

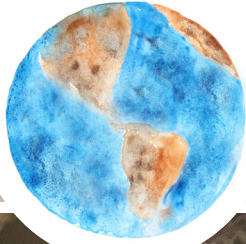
"זכרו, ביום ראשון של ראש-השנה, שמרו על היאהרציט שלו".

כך נודע לנו על סופו של סבא שעלה למרומים ביום הקדוש, בכבשן באושוויץ הי"ד, אך ספרו שרד.

אם כך עדיין נשאלת השאלה- איך הגיע לידי ספר התהילים של סבא שלי?

כתב ידו של סבא

רשמים ממפגש עם אחינו האתיופיים לפני עלייתם לארץ

בשושלת היה מלניק ה-I. כמו כן, לדבריהם, ארון הברית הועבר (בפקודת ה' על ידי עזריה הכהן) לאתיופיה, בליווי 12.000 יהודים, שנשלחו ע"י שלמה המלך, כדי ללמד את העם האתיופי את עקרונות היהדות. הוא שמור ליד הכנסייה המפוארת Mary Zion, שנבנתה על ידי הקיסר היילה סילאסי, שאותה ראינו באקסוס. שם גם ראינו את הברכה הענקית, שמיוחסת לתקופתה של מלכת שבא ומשמשת לרחצה ולשאיבת מים. לדבריהם, יש גם דמיון בין העברית ובין שפת הג'עז - השפה שבה נכתבו ספרי הקודש היהודיים.

מגורים בכוכים אפלים

תושבי אתיופיה מקפידים לשמור על כמה עקרונות של היהדות: נמנעים מאכילת חזיר; אינם עובדים בשבת ועורכים ברית מילה (עד גיל חודשיים). באזור המכונה Falashmura Village מוכרים התושבים המקומיים לתיירים חפצים עם מגיני דוד.

בהקשר של יהודי אתיופיה, ראוי להדגיש את חלקו של ד"ר יעקב פייטלוביץ, שהקדיש את חייו למענם, הן באמצעות עבודתו המדעית - חקר התרבות והשפות האתיופיות והן באמצעות פעילותו הדיפלומטית בשירות הקיסר האתיופי.

המפגשים עם אנשי הקהילה נערכו בגונדר, (תמונה 3) שם הם התרכזו והתגוררו "באופן זמני" (שהיה זמן לא מוגדר) בכוכים ששכרו מתושבי המקום. הכוכים אפלים, ללא שירותים וללא מים זורמים (את המים הם מספקים לעצמם מהנהר המקומי, שמימיו דלוחים).

ביקרנו בבית הספר היהודי (תמונה 4) והתרשמנו מהקישוטים המעטרים את הקירות ומחומרי הלימוד

לפני כ- 10 שנים, כאשר באתיופיה היו עדיין 8700 יהודים, שציפו לעלייתם לישראל (בשעה שלחלקם היו כאן כבר קרובי משפחה מדרגה ראשונה). הרב מנחם ולדמן, שעסק במשך שנים רבות בעלייתם ובקליטתם, יזם סדרה של סיורים בהדרכתו, שהתמקדו בפגישות עם אנשי הקהילה, והיכרות מעמיקה עם התרבות והמנהגים שלה, לצד היחשפות לנופים, ארכיאולוגיה וטקסים מקומיים. אנחנו השתתפנו באחד מהם, שנמשך 19 ימים וכלל בילוי משותף עם חברי הקהילה בשבת ובפורים.

אתיופיה הצטיירה כמדינה ענייה ונחשלת, למודת סבל ממלחמות והתקפות. מזג האוויר בה נוח וממוזג. הערים שבהן ביקרנו (אדיס אבבה, אקסוס וגונדר) שוכנות בצפון המדינה, בגובה של למעלה מ- 2000 מ'. המשפחות המורחבות מתגוררות בבקתות דלות, לצד חיות המשק שלהם. (תמונה 1)

צאצאי המלך שלמה

חלוקת התפקידים במשפחה מאוד מוגדרת - הבעל אחראי על הפרנסה והאישה על כל מלאכות הבית. אלימות הבעל כלפי אשתו נחשבת להתנהגות מקובלת. הילדים נאלצים לצעוד במשך כשעתיים לבתי הספר בדרכים שאינן סלולות. (תמונה 2)

תושבי המדינה נוצרים, אך בה בעת מדגישים את קרבתם ליהדות. הם מאמינים שהם צאצאיהם של שלמה המלך ומלכת שבא, כאשר הראשון

המגילה.(תמונה 9) בקריאת המגילה הם מחאו כפים, או "קשקשו" בבקבוקי מים שלתוכם הוכנסו אבנים קטנות. בסוף הקריאה עלתה קבוצת נערים ונערות על הבמה, כשחלקם עוטים מסיכות (ולא בגלל מגיפה...) ושרו שירי פורים.

אין ספק שמצבור החוויות בסיור זה גרם לכל המשתתפים בו לפתוח פינה חמה מאוד בלב לאוכלוסייה מיוחדת זאת.

הציור והצילומים: שושנה רוזמרין.

(כמו "כה עשו חכמינו"). כמו כן, נפגשנו עם המנהל, שהרצה בעברית רהוטה על אופן ההתנהלות של הלימודים. התלמידים רוכזו באולם בית הכנסת הענק, כשווילון מפריד בין "עזרת הגברים" (מורים ותלמידים, חובשי כיפות) ובין "עזרת הנשים" (מורות ותלמידות). השיחה אתם התנהלה בשקט מופתי, כמו גם השיעור(תמונה 5) שבו צפינו. הילדים הראו בקיאות יפה בברכות ובשירים עבריים.

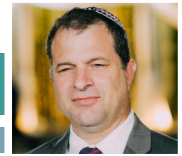
גם ילדים ותינוקות בתפילות

חוויה מיוחדת היתה לבלות עם הקהילה בשבת ובפורים בבית הכנסת. גם שם בלטה הדממה ויראת הכבוד. עזרת הנשים (תמונה 6) היתה מלאה עד אפס מקום, כאשר כולן עטופות בבגדי לבן. המפגש החל לפני מועד כניסת השבת (כדי לאפשר לנו לצלם...) כאשר אחת מבנות הקהילה הדליקה נרות. (תמונה 7) הגברים היו עטופים בטליתות. (תמונה 8) כולם הרבו לומר "אמן" אחרי כל קטע. גם מקום הילדים והתינוקות לא נפקד מהתפילות ומקריאת

ד"ר דודי שטיינר

בריאות

כלל אינו מושלם, ולפעמים אף מדובר בתרגום מכונה (google translate), שבא לידי ביטוי בניסוח משובש, הכולל מלים באנגלית. 3. ניחוח קונספירטיבי: למשל מזימה סינית, מזימה חובקת עולם להצבת טכנולוגיות מתקדמות, דילול אוכלוסייה ועוד. בדרך כלל, ככל שתיאוריית קונספירציה מורכבת יותר ומערבת יותר אנשים, כך הסיכוי שהיא נכונה נמוך יותר. בעולם של היום קשה לשמור סודות, במיוחד אם יש להם הרבה שותפים.

"המלצות"

4. משרד הבריאות אמר: הרבה הודעות נפתחות ב"יורלוג מפורסם מאוניברסיטת סטנפורד", או "מומחה מאוניברסיטת ג'ונס הופקינס", או "משרד הבריאות הצרפתי" וכו'. זו פנייה לסמכות. שימוש בדמות, או בגוף מהימנים, בשביל להעביר מידע בלתי מהימן. ב"פענוח" הידיעה נתחיל מזה, שגם אם כתוב שמשרד הבריאות אמר, אין זה אומר שמשרד הבריאות אכן אמר זאת. בדיקה זריזה בגוגל מאפשרת למצוא בקלות אם זו אכן הודעה של משרד הבריאות, או של כל גוף אחר.

5. המלצות רפואיות: יש הרבה הודעות שממליצות על פרקטיקות שונות ומשונות כמו נשימה עמוקה ככלי לאבחון קורונה, גרגור מי מלח, צריכת ויטמין סי, תבלינים שונים וכו'. נכון לכתיבת שורות אלו, מעטים מאוד הטיפולים שנמצאו באופן מוכח מחקרית כיעילים נגד נגיף הקורונה (וגם אלו יעילותם אינה גבוהה).

מאיך גיטא, ישנם מספר חיסונים העומדים להיות מאושרים בקרוב, אשר נמצאו יעילים מאוד (עד כ-95% במניעת הדבקות ו-100% במניעת סיבוכי המחלה). אם אתם מקבלים הודעה על טיפול, או המלצה רפואית, המלצתנו החמה היא לבדוק אם זה

אמת ושקר בפרסומים רפואיים

אז שוב קיבלתם הודעה בוואטסאפ. מישהו שחולק אתכם את הנוסחה כיצד למנוע הידבקות בקורונה. מישהו אחר מסביר שהקורונה הינה, בכלל, מזימה כלשהי. או הרי לכם סתם קטע אודיו של מישהו ששמע משהו ממישהו אחר. ובכן, לפני שאתם מעבירים הלאה, עצרו. האם תוכן ההודעה נכון? החברים והמשפחה אמנם מעבירים לנו מידע עם הכוונות הכי טובות בעולם, אבל פעמים רבות המידע שמועבר, במקרה הטוב, אינו מדויק ובמקרה הרע, פשוט אינו נכון.

נורות אדומות

אמירה מפורסמת המיוחסת לסופר מארק טוויין קובעת: "שקר יכול לעשות את דרכו סביב חצי-עולם, בעוד האמת עדיין לא סיימה לשרוך את נעליה". בואו לא נהיה מי שעוזרים לשקרים להמשיך להפיץ את עצמם. הנה כמה כללים פשוטים שיעזרו לנו להעריך אם להעביר הודעות הלאה, או למחוק אותן: באופן עקרוני, הכלל הוא: **חפשו את ה"נורות האדומות"**.

להלן, דוגמאות נפוצות ל"נורות אדומות שנדלקות":

1. ריבוי סימני פיסוק ושימוש מוגזם באימוג'י: טקסט מקצועי של גורם המכבד את עצמו, לרוב לא יכיל אימוג'י, או סימני פיסוק מוגזמים. הסמנים הללו הם ניסיון לעורר בנו רגש ולעודד אותנו להפיץ את ההודעה. הודעות של גורמים רשמיים מנוסחות, לרוב, בצורה רשמית, מסודרת וזהירה.

2. ניסוח משובש: הרבה מההודעות המזויפות שעוברות ברשת מקורן בהודעות מזויפות שתורגמו משפות זרות. התרגום בדרך

נכון. אתר משרד הבריאות מכיל מידע עדכני עם המלצות רפואיות רלוונטיות לאוכלוסייה. המלצות שמתקבלות בוואטסאפ ואינן מופיעות שם, אינן אמינות.

אפשר גם למחוק

ואם אף אחד מהסימנים/נורות אדומות" הללו לא מופיע? יכול להיות שתקבלו הודעה שנראית חשובה, נשמעת הגיונית, מנוסחת בצורה רהוטה ונראית אמינה. רגע לפני שאתם מעבירים - חפשו בגוגל.

יש מספר אתרים מומלצים לבדיקת מהימנות מידע כמו:

1. המשרוקית.

2. לא רלוונטי(זהו שם האתר),

3. מדעת

4. מכון דוידסון.

אם לא תמצאו התייחסות שם, תוכלו לחפש גם באנגלית, באתרי בדיקת עובדות כמו snopes ובאתר ארגון הבריאות העולמי.

ואם אין לי זמן, או חשק, לבדוק?

פשוט מאוד. **מוחקים את ההודעה ולא מעבירים הלאה.**

מומלץ גם לצפות בסרטון המקסים של מכון דוידסון (הזרוע החינוכית של מכון ויצמן), המסכם יפה את כל האמור לעיל. https://www.youtube.com/watch?v=9wWwQOs-2sc&feature=emb_logo

אפשר להבחין במידע מסולף

ועכשיו לצד השני של אותו המטבע. אתם מחפשים באופן אקטיבי מידע רפואי. לשם כך אתם גולשים באינטרנט וברשתות החברתיות, אך לעיתים קרובות אתם עשויים להגיע לידיים הלא נכונות ושם לקבל מידע שגוי שאינו מדויק. לעיתים רבות אתם מגיעים אף למידע מסולף ומסוכן לבריאותכם!

ברצוני להביא פה רשימה חלקית (הרשימה המלאה באתר "מדעת") של אתרים וטיפוסים שמהם **ממש לא כדאי לקבל עצות**

רפואיות:

1. קבוצות פייסבוק, ושאר מקומות שטוענים שהם יכולים לאבחן ולטפל בלי תשאול מעמיק ובדיקה גופנית.

2. במקומות שבהם אנשי-לא-רפואה נותנים ייעוץ רפואי, או שאנשים שלמדו פעם רפואה ורישיונם נשלל, נותנים ייעוץ רפואי בטענה שהם "יחידי סגולה שראו את האמת", ולכן יידעו לטפל בכם יותר טוב מכולם.

3. ממקורות המציעים טיפולים שלא הוכחו כבטוחים, או כיעילים, ומאידך גיסא שוללים טיפולים שהוכחו כמתאימים, או מצילי חיים שיש להם ניסיון מחקרי עשיר על מאות אלפי אנשים.

4. מאנשי 'מקצוע' הממליצים על מינונים רעילים של תוספים, שבמקרה הטוב פשוט יסולקו בשתן ובמקרה הרע יגרמו לנזק משמעותי.

5. מאנשים שפוסלים המלצות של ארגוני בריאות בגלל "אינטרסים כלכליים", אך מרוויחים בעצמם ישירות ממכירת המוצרים שעליהם הם ממליצים.

6. מיועצים שבאין להם הסברים הגיוניים, הם משכנעים אתכם תוך התבססותם על מניפולציות רגשיות. לדוגמה: אתם מקריבים את הילד הפרטי שלכם לטובת המדינה/מדע/סביבה. אתם חלק

מניסוי כי אתם ממדינת עולם שלישי/ מעמד סוציאקונומי נמוך/ מיעוט אתני.

7. אנשים שמקדמים "בחירה מותאמת אישית", אבל מסתבר שהם ממליצים *בדיוק* על אותה בחירה לכולם.

8. כאשר ההצדקה להמלצה נעוצה רק על התנגדות ל"אינטרסים של הממשל", על "לא להיות עדר".

9. אתרים שאומרים שיש מידע באנגלית! מחו"ל!!! ולכן כדאי לכם להאמין להם כי בחו"ל יודעים את האמת.

10. אתרים שלא מביאים מקורות לטענותיהם (בבליוגרפיה בסוף הטקסט).

11. אתרים שכן מביאים מקורות לטענותיהם, אבל כשניגשים לקרוא את המקור- מגלים שצוטטו חלקי משפטים ושהמסקנה הפוכה והדברים סולפו לחלוטין.

12. אתרים שמבססים את המלצותיהם על גרפים שהם יצרו בעצמם, עם צירים לא הגיוניים, חורים בנתונים, או בלי מקור לנתונים על הגרף.

13. אתרים שמסיקים מסקנות ממאמר שמצאו על מספר עכברים, אבל שוללים בתוקף מסקנות ממחקרים שנעשו על מיליוני בני אדם.

14. מגורמים המנסים לשכנע אתכם שמחלות זה טבעי, ושעדיף להדביק את הילדים, או את עצמכם במחלות, כי אלו מחלות טבעיות וגופינו אמור להתמודד ולהבריא בעצמו ללא עזרה של חיסונים. כולנו עברנו אותן בשלום. אבל מי שלא עבר את המחלות הללו בשלום, ממילא כבר קבור באדמה ואין לו פייסבוק לספר על זה.

15. מאנשים שמתכחשים בעקשנות לעובדות מדעיות ברורות ומקובלות וטוענים שכדור הארץ שטוח; אין קורונה, וכדו'.

16. אתרים עם המלצות מעורפלות, שאינן מפרטות בדיוק מה הסכנות, אלא מסתפקות בשלוש נקודות... כדי לנטוע בכם ספק... וחשדנות.

17. מקומות שמשוכנעים שיש קנוניית ענק של כל הרופאים- אחיות-מדענים בעולם, שממליצים לכם על טיפול שהוא בעצם מסוכן, רק כי חברות ה"ביג פארמה" קנו את דעתם על ידי מתן עט ולוח שנה במתנה.

אמין / לא אמין

חשוב להבין, מקור לא אמין הוא מקור לא אמין, וזו טעות לצפות שיטעה בצורה כל כך גסה בעניין כל שאר הנושאים, אבל לכם הוא ייתן תשובה מבוססת ונכונה על הסוגיה הרפואית האישית שלכם. אלו אינם מקומות ראויים לקבל בהם ייעוץ בענייני בריאות המשפחה שלכם. רשימה זו המופיע באתר מדעת הינה רק חלקית ויש בה עוד כהנה וכהנה דוגמאות, אשר בכולם כבר נתקלנו.

אז למען בריאותכם ובריאות היקרים לכם, בכל שאלה בריאותית, אנא פנו למקורות מוסמכים ומהימנים, ובראשם הרופא המטפל שלכם. ובבקשה מכם, אל תאמינו גם לי ובכל מה שכתבתי במאמר זה!

הפעילו היגיון בריא ובדקו את הדברים בעזרת מקורות מהימנים. מאמר זה מתבסס על מקורות באתר מדעת ובאתר מכון דוידסון.

ד"ר דודי שטיינר, אימונולוג, חבר בעמותת "מדעת לקידום בריאות הציבור" (בנם של מאיר ז"ל ובלה שטיינר)

גנים של יצירה אמנותית

הראיתם פעם בית של אמנות ויצירה, שבמקום שהקירות ישמשו מסגרת ליצירות, נראים הדברים, כמו שהאמנות היצירתית בו מחזיקה את הקירות?

ובכן, כאשר נכנסתי לביתם של ציפי ויצחק (אהרליה) אהרמן, הרגשתי שמכל עבר ניבט אלי שפע של אמנות ויצירה כיסוד מיסודות הבית. וכל זה עוד לפני שנפתחים הארונות והמגרות. שאלתי את ציפי, מהיכן זה?

"זה אצלנו, כנראה, בגנים שבמשפחה, מן העבר ולעתיד כבר כאשר הייתי בת 5 לקחתי גופיה של אבא שלי, גזרתי אותה ותפרתי ממנה בגד לדוגמא.. הנכדה שלי בת 7 החליטה שברצונה להתחיל לתפור, ותפרה לעצמה חצאית ומסכה. התכונה הזאת, העמלנות היצירתית, עברה מאבי לכל הילדים והנכדים. והנה, לדוגמא, גם מאמי, שהביאה עימה מחו"ל דגם של מיני מכונת תפירה שאמנם קשה לתפור בה, אך משמש סמל לתופעה המשפחתית הזאת. כל מה שאני עושה היום, אפשר לראות את ניצניו כבר בתקופת הילדות שלי.

כבר אז נטייתי לעסוק גם במדעים. אספתי בעזרת אבי מבחנות ושאר ציוד בתחום הזה, ואבי עזר לי להקים לי "מעבדה" בבית ואכן, הייתי למורה למדעים.

באילו תחומי יצירה את עוסקת? "מכל התחומים שנגעתי בהם, בסופו של דבר, שלחתי את ידי בעיקר בצילום ובכתיבה.

התברכתי בימירתיות וגם ביכולות טכניות ולמעשה, לא למדתי ליצור אמנות בצורה מסודרת ומקצועית, אלא "קלטתי". הכישורים הטכניים מסייעים לי בתחומים רבים. למשל, כמעט כל הבעיות הטכניות בתחזוקת הבית שלנו נפתרות על ידי. מהמקרר בעבר שהיה נסתם בקרח, דרך טיפול בתקלות קלות במערכת החשמל והגיגון ועד לפתרון תקלות במחשבים. הכל נובע מהסקרנות ללא גבול ויכולת האלתור."

אילו תכונות דרושות לעיסוק באמנות בתחומים כמו אלה שלך? - כדי להתמיד ביצירה דרושים בעיקר סקרנות, התבוננות, רגישות, כושר טכני וסבלנות. למי שחסרות לו תכונות אלה מלידה,

אפשר בהחלט לטפח אותן וליצור בסיס אישי לעיסוק ביצירה אמנותית, במיוחד לקראת ה"גיל השלישי", כאשר מתפנה הזמן הדרוש לכך.

- בתחום הצילום, למשל, השתנו מבחינה טכנית דברים רבים, כאשר העולם עבר מצילום בפילם לצילום דיגיטלי, שמצוי כיום בכל טלפון סלולרי ולכאורה, כל אחד יכול בקלות ליהנות מצילום. אבל עדיין, כדי להגיע לרמה ולאיכות, חייבים לשלוט באפשרויות הטכניות הרבות, לגלות רגישות רבה לנעשה סביבנו, להקשיב, להתבונן ולשמוע את צלילי הטבע.

- בסופו של דבר, הניסיון הוא העיקר. לצלם, לצלם ולצלם. כיום אפשר למחוק, בלי בושה, כל צילום שלא הצליח.

- הרי כמה כללי יסוד לצלם החובב:

1. להקפיד "לבחור" במסך המצלמה, או בעינית, מה שרוצים לצלם.
2. לראות את התמונה שצולמה, לבדוק אם זה הצילום שרצית בו ואם לא, לא להתבייש, למחוק. ולצלם פעם נוספת.
3. שעות היום שבה השמש ניצבת במרום הן השעות הגרועות ביותר לצילום.
4. אם יש אור רב מאחור, האובייקט המצולם יוצא חשוך, יחסית. ניתן לתקן זאת על ידי הפעלת פלאש (גם בשעות היום).
5. כאשר מצלמים "אדם מול נוף", יש להקפיד להתקרב לאדם המצולם, ככל האפשר, כדי שלא ייבלע האדם בנוף הגדול והרחב, שבכל מקרה יופיע בצילום.
6. מיוחד לצלמים החובבים (כמונו): עדיף שהמצלמה תהיה על "אוטומט".

וכך, סיפרנו רק על חלק קטן מעיסוקי האמנות של ציפי, כפי שאפשר לראות בצילומים המופיעים בגיליון זה ולא דיברנו על כרטיסי הברכה המיוחדים, על האלבומים ועל עיצובים רבים אחרים שהיא מעצבת כפי הצורך וכפי הרעיונות שצצים בראשה מעת לעת. ועוד ידה נטויה.

מצילומיה המיוחדים של ציפי אהרמן

ד"ר יעקב ברבר

ידי זהב

יצירה ותפילה בצל הקורונה

סְטַנְדָּר לְכָל מִתְפַּלֵּל
לקראת חגי תשרי והעמידה בתפילותיהם הארוכות, גמלה בליבי
ההחלטה לשדרג את נוחיות המתפללים, ולבנות סטנדר מאובזר
עבור 25 חברי המניין,
בתשובה לשאלת אחד המתפללים: "מה לד"ר בחינוך ומפקח משרד
החינוך בדימוס, העוסק ביצירה מוסיקאלית ולתחביב הנגרות?",
הפלגתי לימי ילדותי בקיץ, שבהם ביליתי רבות בנגרייתו של דודי,
שהיה נגר אומן.

תוך שהייה בנגריה
והתפעלות מיצירותיו שנבנו
לנגד עיני, לימדני דודי את
יסודות המקצוע. המתנה
המרגשת ביותר שקיבלתי
לבר המצווה, היה ארגז
הכלים שהעניק לי דודי.

באחת מתפילות החצרות בימי הקורונה הראשונים, תהיתי כיצד היה
מגיב דוד המלך - מחבר ספר תהילים, לנוכח הפרשנות המיוחדת
והמעשית, הניתנת בימים אלה לפסוק "בֵּאוּ שְׁעָרֵי בְּתוּךָ חֲצֵרְתִּי
בְּתִהְלָה"

המלך יעננו ביום קורונה

כבר בפריצת המגפה - כשהיה נדמה שתוך כמה שבועות תחלוף לה
הקורונה, ראיתי לנכון לנצל את עיסוקי כנגר חובב ולשפר את תנאי
העוברים לפני התיבה. בניתי מתחת לפנס הרחוב עמוד תפילה לש"ך,
שעליו הוטבע הפסוק: "חֲמִלְךָ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קוֹרֹנָה"

כשהתברר כי לקורונה אין תכניות לעוזבנו, הורכבה על ידנו
פלטפורמה על גלגלים לארון הקודש עם ספר התורה, כדי להנגישם
למתפללים. כך ניתנה "משמעות" נוספת לפסוק "יְיָהּ בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ".
בהמשך, לנוחיות הקוראים בתורה, הותקנה במה גבוהה ומשופעת
על גבי שולחן בחצר.

פרופ' דני מכמן

רשות הדבור

מה יש עוד לחקור על השואה אחרי 75 שנה?!

היהודים התעניינו, כמובן, לא רק בצד הגרמני, אלא גם בצד של
החברה היהודית. אבל גם לצורך המשפטים של פושעי המלחמה,
מיד לאחר סיומה, נדרשו חקירות וסקירות היסטוריות (ובארץ
זכור במיוחד המידע שנצבר והוצג במשפט אייכמן ב-1961). שתי
הגרמניות שהוקמו בשנת 1949 (המערבית והמזרחית) חויבו על
ידי בעלות הברית המנצחות גם להתמודד עם עברן כדי לחנך
לעמיד דמוקרטי, ובשל כך הוקדש מחקר רב למה שכונה לימים
"הרודפים". ברור, שהמחקרים מהכיוון הזה התמקדו בשלטון
הגרמני ובבכיריו.

יצוין, כי בשל העובדה שגרמניה הנאצית לא הייתה קיימת עוד,
החומר הארכיוני שנותר מאחור היה פתוח מלכתחילה, בלי
"תקופת צינון" המקובלת בכל מדינה (ושיכולה להימשך בין
שלושים לשבעים שנים). דא עקא, שהיקף החומר הזה היה אדיר,
ונצרך מאמץ גדול כדי למצוא בו את הידיים והרגליים. לשם דוגמא:
ארצות הברית שלטה בכרבע מהעיר ברלין בשנים 1949-1945, עד
להקמתן מחדש של שתי הגרמניות, והעבירה בשנים הללו לארה"ב
חומרים (תיקים עם מסמכים) ממשרדי השלטון הנאציים בשטח
שליטתה; הללו הוחזרו בראשית שנות השישים לארכיון הפדראלי
הגרמני בשש אוניות מכולה... החומר הרב, והצרכים הראשוניים -
בשל המשפטים, מו"מים על פיצויים, ועוד - הולידו את הצורך ליצור

אין ספק שההתעניינות בשואה גדולה, והציבור צמא לשמוע סיפורים
אנושיים וגילויים נקודתיים, במיוחד סביב ימי הזיכרון לשואה (ויש
כיום שלושה, בעצם ארבעה: הלאומי בכ"ז בניסן, הבינלאומי ב-27
בינואר, והפרסונאלי - יום הקדיש הכללי - ב' בטבת; מזה יותר
משני עשורים, ובעקבות העלייה מברית המועצות-לשעבר, יש גם
יום הכניעה של גרמניה הנאצית על פי המועד במוסקבה: 9 במאי,
אלא שהוא עדיין לא התקבע ממש בתודעה). גם ברור לרוב הציבור
שיש להמשיך לאסוף מסמכים ופריטים, ומוסכם על הרוב הגדול
שזיכרון השואה על ידי פעילויות שונות, וביניהן חינוך, הינו דבר שיש
לטפח. אבל האם יש עדיין דברים עקרוניים שיש לחקור בקשר
לאירוע עצמו, והאם מחקרים כאלה יכולים לשנות את הבנתנו?
התשובה לכך היא "כן" רועם.

מחקר בלי "צינון"

תחילתו של חקר השואה עוד בימי קיומה של גרמניה הנאצית
(ינואר 1933-מאי 1945), והוא נמשך, אפוא, כבר כשמונים שנה. רוב
החוקרים הראשונים היו יהודים, בארצות רבות, בעיקר באירופה
אך גם בישראל ובאמריקה (הצפונית והדרומית). החוקרים

המלחמה, ולשאל שאלות קשות - לגבי שותפות ברציחות ושוד, ואף בקשר ליוזמות אנטי-יהודיות מקומיות ללא הוראה מלמעלה. גם שיתוף הפעולה המחקרי הבינלאומי גבר, ותודעת השואה בעולם גברה (אחת התוצאות: החלטת האו"ם ב-2005 על יום זיכרון בינלאומי לשואה והקמת משרד ליישום ההחלטה). כדי לסבר את האוזן: בארכיון יד ושם יש היום מעל ל-220 מיליון עמודי תיעוד, 133,000 עדויות כתובות ובעל פה, אלפי צילומים וסרטים, ספריה בעלת 173,000 כותרים (ומדי שנה נוספים כ-4,000 כותרים). יש היום בעולם מספר כתבי עת המוקדשים לשואה, שורה ארוכה של מרכזי מחקר, כינוסים וקורסים במוסדות להשכלה גבוהה, ועוד.

המחקר שהתפתח מאז 1990 ערער על הרבה מהתפיסות הישנות - לגבי אופן התפתחות רעיון הרצח ואופני היישום של הפתרון הסופי, בלגבי השאלה "מה זה בדיוק גטו", מה המשמעות של היעדר האחידות באופן סימון היהודים ברחבי אירופה ובצפון אפריקה וביישום הסימון, ועוד ועוד. חלקם של מקומיים בסיוע לגרמנים, או ביוזמה עצמית, אבל גם פעולות הצלה נחקרים בהרחבה, במיוחד בשנים האחרונות. יש ארצות (כגון בולגריה, אלבניה, בלגיה), שהמחקר התפתח בהן רק לאחרונה.

להבין את מה שלא הבנו

אבל התרחבות המחקר מעלה גם בעיות. חלק מהחוקרים מערער על ייחודה של השואה, ומתאר אותה כ"עוד ג'נוסייד [=רצח עם]", שאינו שונה במהותו מרציחתם של רבים אחרים בידי המשטר הנאצי, או מרצח הארמנים בידי טורקיה, הרצח ברואנדה, רציחות האינדיאנים ותמותת העבדים השחורים בארה"ב, ועוד. פוליטיקאים מעוותים בכוונה, או מתוך בורות, את העבר לצרכיהם. השוואות מופרכות לשואה מתרחשות לרוב - בידי עיתונאים, מפגינים, ועוד (וכל זה, לצערנו, גם במקומותינו).

לכן, יש עוד הרבה מה ללמוד ולחקור כדי להבין את מה שעדיין לא הבנו, או שהבנו לא נכון, ויש צורך בדיוק ובעמידה על המשמר של מחקר אחראי כדי להתמודד עם המסלפים והמעוותים.

פרופ' דן מכמן

ראש המכון הבין-לאומי לחקר השואה ב"יד ושם" ופרופ' אמריטוס בתולדות ישראל, אוניברסיטת בר אילן

תפיסות כוללות ראשוניות על מה שקרה - כאשר בעצם מחקר פרטני רחב-היקף עוד לא היה קיים. לכן, התפיסות המוקדמות היו מבוססות על חומרים ראשוניים בלבד שנבדקו, ועל הנחות יסוד שעוצבו על ידי דימויים. התפיסות הראשוניות אומצו במסגרות משפטיות ונכנסו לספרי לימוד ולסרטים תיעודיים - ורבות מהן מזינות עד היום את התודעה העממית, בארץ ובעולם.

תפיסה "אינטַנְצִיוֹנְלִיסְטִית" לעומת "פונקציונליסטית"

אבל מאז שנות השישים למאה הקודמת הלך המחקר והתרחב עוד, כאשר העמיקו בחקר כלל מערכת השלטון הגרמנית בכל רבדי ותחומי פעולתו ובחקר החברה הגרמנית. מול התפיסה הראשונית שכונתה "אינטַנְצִיוֹנְלִיסְטִית" ("מחשבה תחילה"), שראתה בהיטלר שליט כל-יכול שניהל את כל המערכה מלמעלה למטה, סברה שגרמניה היתה "מכונה משומנת", ושהדברים תוכננו מראש באופן מסודר - התפתחה גישה אחרת, "פונקציונליסטית" (=אופי התפקוד של מערכות הממשל), שמצאה בתיעוד הרב כי במערכות השלטון היה חוסר סדר, התנהלו מאבקים על כוח, היו תככים, החלטות התקבלו אד-הוק ועוד, בקיצור: אנרכיה טוטליטרית, כהגדרת כמה חוקרים (ובעברית עממית: "בלגן מאורגן"). התברר, שתהליכים רבים התפתחו בלא התערבותו של היטלר, ולא מעט דברים "עלו" מלמטה למעלה. בין שני הזרמים הפרשניים התנהל פולמוס נוקב. מלבד זאת, בזכות שינויי דורות ופתיחת ארכיונים בארצות המערב, החלו חוקרים לבדוק יותר לעומק את מה שיכונה "המשקיפים" או "הצד השלישי": האוכלוסיות בארצות הכבושות, הוותיקן, וכן הממשלות בעולם החופשי (במסגרת זאת יתחיל גם המחקר על היישוב והשואה). מעגל החוקרים הלך והתרחב, כי המחקרים הללו נעשו על ידי חוקרים מקומיים בחלק ניכר מארצות מערב אירופה, אך גם מחוצה להן.

רעורר התפיסות הישנות

אבל מאז שנת 1990 חל שינוי עצום נוסף: נפילת הגוש הקומוניסטי במזרח אירופה הובילה לפתיחת ארכיונים שבהם חומרי תיעוד שהשתוו - אם לא עלו - בהיקפם על מה שהיה מצוי עד כה; כמו כן היא איפשרה גישה למקומות של רציחות ולעדים מקומיים. אמצעים טכנולוגיים מודרניים אפשרו צילום תיעוד וצילומי אוויר למטרות מחקר ארכיאולוגי של אתרי רצח. דור חדש של חוקרים מוכן היה להתעמת עם הדורות הקודמים שעוד חוו את ימי

חגית רימון

מלה בסלע

פתאום יש געגוע

שְׁבַשְׁרָה הַתְּחַתּוֹנָה
וְאֵלֶּה הֵיָּה לְנֵי יְדֵי טוֹב
עַד לְפָנַי כְּפָה שְׁבִיעוֹת

וְכִי שְׁבַשְׁעַת הַשְּׂגָרָה הַמְּבוֹרָכָה
כָּל הַזְּמַן הַתְּלוּנָה עַל "הַמְּצָב"
בְּאֵה הַמְּצִיאוֹת
וְטַפְּחָה עַל פְּנָיו

בְּלִי שׁוֹם חֶשֶׁשׁ
מִהַיִּרָא הַנּוֹרָא

פְּתָאוֹם יֵשׁ גְּעֵגוּעַ
לְקוֹם כָּל יוֹם לְעֵבֻדָּה
לְשׁוֹב הַבְּיָתָה עֵינֵיפִים
וְלִתְכַנֵּן חוֹפְשָׁה מִסְעִירָה

פְּתָאוֹם יֵשׁ הַכָּרָה

לְתַסְפֹּרֶת בְּתַסְפֹּרָה
פְּתָאוֹם יֵשׁ גְּעֵגוּעַ
לְחֵיף לְאֲנָשִׁים
בְּמִקוֹם לְרֵאוֹת כָּל אֶחָד
כְּמוֹ אוֹיֵב מִבְּפָנָים

פְּתָאוֹם יֵשׁ גְּעֵגוּעַ
לְחֵם וְלִמְגָע

פְּתָאוֹם יֵשׁ גְּעֵגוּעַ
לְאַרְחָחָה מִשְׁפָּחָתִית
לְפִגְיֵשָׁה עִם חֵבְרָה
לְשִׁיחָה עַל דָּא וְעַל הָא

פְּתָאוֹם יֵשׁ גְּעֵגוּעַ
לְשִׁמְחָה בְּרַחוּבוֹת
לְמִסְעֻדוֹת פְּתַחוֹת

פרוטיאה באלקנה

דיור מוגן שמבין אתכם

רשת בתי הדיור המוגן 'פרוטיאה' דוגלת בגישה לפיה "להרגיש בבית" פירושו לחוש תחושת בטחון פיזי, רפואי, חברתי ותרבותי. לגור בדירה נוחה ומרווחת הסמוכה לשטחים ציבוריים מגוונים, לצד שכנים וחברים איכותיים וליהנות מרמת שרות גבוהה.

קהילת פרוטיאה, כוללת כיום את "פרוטיאה בכפר", "פרוטיאה בהר", "פרוטיאה בים" ובימים אלה בונה ביישוב אלקנה את בית הדיור המוגן הדתי-לאומי הראשון בישראל - "פרוטיאה באלקנה" המיועד לחברי הציבור הדתי לאומי.

ליהנות מכל העולמות עם בית דיור דתי, איכותי ויוקרתי

אחד האתגרים הגדולים הניצבים בפני העוברים לדיור מוגן הוא השמירה על אורח החיים שבחרו לעצמם. עבור הגמלאים הדתיים לאומיים האתגר מורכב במיוחד, מכיוון שרובם מוחלטים של בתי הדיור המוגן בישראל הם חילוניים במהותם, ודורשים מהדיירים הדתיים להתגמש ולהתאים את אורחות חייהם לבית החדש.

פרוטיאה מציעה דיור מוגן לאוכלוסייה הדתית-לאומית, המאפשר לדיירים והדירות ליהנות מדיור מוגן ברמה גבוהה ומאורח חיים דתי, הזהה לאורח החיים בו חיו עד למעבר. **בבית באלקנה מוקמים בימים אלה מגוון מתקנים חדישים הכוללים: בריכה מקורה, ספא מפנק, אולם תרבות וספורט, חדר כושר, חדרי חוגים, בית כנסת, מרפאה, חדר עיון, ספרייה, אולם אירועים וקולנוע, בר-קפה מעוצב, ועוד מגוון שירותים ומתקנים שהכניסה אליהם תאפשר לדיירים המתגוררים במקום בלבד.**

יהושע שפונדר - הבעלים של פרוטיאה מתאר כי "זיהינו צורך אצל גמלאים שגרים במרכז המעוניינים לעבור לדיור מוגן אך מעדיפים להישאר באזור, והבית באלקנה הוא בית דתי-לאומי המציע להם ליהנות מכל היתרונות של דיור מוגן, ויחד עם זאת להשתייך לקהילה דתית לאומית המאפשרת להם לשמור על אורחות חייהם.

הצורך שזיהתה פרוטיאה התגלה כרחב מהצפוי, ומיד עם תחילת הבנייה החלו להגיע פניות מגמלאים דתיים לאומיים מכל רחבי הארץ. יחיאל ניסנהולץ - מנכ"ל פרוטיאה מסביר כי "הקרבה של אלקנה לערים במרכז הארץ בהן חיה אוכלוסייה דתית כמו גבעת שמואל, פתח תקווה, רעננה ואפילו צפון תל אביב, הופך את הבית באלקנה לאופציה עבור אנשים שהתבררו ורוצים לעבור לגור במחיצת אנשים דומים להם, מבלי להיאלץ להתנתק מחיי הקהילה ומאורח החיים המוכר להם.

מעל 20 שנות ניסיון בניהול דיור מוגן

דיירי הבית החדש באלקנה נהנים מהניסיון העשיר והמקצועיות המוכחת של פרוטיאה בניהול דיור מוגן. יחיאל ניסנהולץ - מנכ"ל פרוטיאה, מוותיקי

יחיאל ניסנהולץ מנכ"ל פרוטיאה

תמונות לתיאור בלבד

חמה ותמכת. אין ספק שבעתות מצוקה ההימצאות בדיור מוגן היא יתרון עצום עבור הגמלאים, שאף פעם לא נשארים לבד".

רוני ורבקה מתארים את חווית המגורים בפרוטיאה ככזו המעניקה להם תחושת ביטחון בשילוב עם פעילות יום יומית מגוונת ואיכותית שיחד תורמים לחוויית מגורים מוצלחת. עם זאת, מספרים בני הזוג, על אף התאקלמותם כדתיים בבית 'פרוטיאה בהר' המעניק בית לקהילה הכוללת דתיים וחילוניים כאחד, הם חשים כי לא לכל אחד הפתרון הזה מתאים, וכי ישנם דתיים רבים שיעדיפו לגור רק בבית המתאים במיוחד עבור ציבור דתי.

קהילה איכותית שמתאמת עבורכם

בדיוק משום כך הקימה פרוטיאה את הבית באלקנה, שהיתרון המרכזי שלו הוא ההתאמה המרבית שלו לאורח החיים של האוכלוסייה הדתית-לאומית, שבאה לידי ביטוי בכל שלבי התכנון של הבית החדש. כך למשל הדירות בפרויקט כוללות כיורים כפולים, כיור נטילת ידיים ורובן הגדול עם מרפסות סוכה. הבית מותאם לצביון הדתי גם בשטחים הציבוריים, כמו למשל המעליות שהופכות עם כניסת השבת למעליות שבת.

גם אופי ההתנהלות הציבורית בשבת ובחג מותאם לצביון הבית - עם כניסת השבת הבית באלקנה מתמלא באווירת הקדושה הייחודית, ודיירי הבית מתכנסים לתפילות שבת וחג משותפות. הדיירים מזמינים לארוחות שבת חגיגות את בני המשפחה. את האירועים החברתיים הנהוגים בערבי שבת וחג בבתי דיור מוגן חילוניים, מחליפים בבית באלקנה בזמירות שבת סביב השולחן, בילוי עם המשפחה וערבי שיח עם הדיירות והדיירים.

החשיבות של המשפחה והקרבה אליה גם בשבתות וחגים נלקחה בחשבון על ידי פרוטיאה, שהשכיחה לשלב בבית החדש שהיא בונה באלקנה מספר לא מבוטל של דירות אירוח, המיועדות לבני משפחה שמגיעים לבקר ויכולים להישאר ללון שם למשך השבת או החג. ניתן לומר שהבית באלקנה משלב בהצלחה בין דיור מוגן איכותי לבין צרכי המשפחה הדתית-לאומית ומציע פתרון מגורים אמיתי שטרם היה כדוגמתו לציבור הדתי.

הטבה מיוחדת ניתנת בימים אלו ל-25 הנרשמים הראשונים. לפרטים: *9405

המנהלים בדיור מוגן ובעל ותק של למעלה מ-35 שנה בענף, ליווה את פרוטיאה מהקמת הבית הראשון, שיצר סביבה ייחודית לדיירים והעניק להם את תחושות הפרטיות, הנופש והחוויה. ניסנהולץ מכיר את הדור הנוכחי של הגמלאים ויודע כי הם לא מחפשים קורת גג בלבד אלא מבקש ליהנות מחיים נוחים ומודרניים. הדבר נכון גם לגמלאי הציבור הדתי לאומי, המבקשים לגור במקום בו יחוו את חווית הנופש וייהנו ממגוון פעילויות אותן יוכלו לשלב עם אורח החיים הדתי-לאומי.

הדיור המוגן באלקנה מציע לדיירים מגורים בדירות מרווחות בשילוב של מלונאות ברמה גבוהה וחי קהילה וחברה ענפים הכוללים פעילויות חברה, בילוי, תרבות וספורט. מגוון הדירות מאפשר לדיירים לבחור את הדירה המתאימה לצרכיהם מתוך מגוון רחב של דירות בגדלים של כ-60 ועד 100 מטר רבוע.

חווית מגורים איכותית ומלאת פעילויות

רוני ורבקה מאור, עברו לפני כ-5 שנים כשהיו בני 75 מביתם בפתח תקווה לפרוטיאה בהר, בית דיור מוגן נוסף מרשת פרוטיאה, הממוקם בשרוש, ליד ירושלים. "חווית המגורים שלנו בפרוטיאה בהר מלאת ריגושים ופעילויות" מספרים רוני ורבקה. לפרוטיאה בהר הגיעו הזוג בהמלצת חברים שכבר התגוררו במקום. המרחבים, הנוף והקרבה לחברים שכבר גרים במקום מצאו חן בעיניהם והובילו להחלטה על המעבר. כשהגיעו למקום שמחו לגלות שתכנון הדירה מותאם בדיוק לצרכיהם.

רבקה ורוני מסבירים כי מגורים לצד אוכלוסייה איכותית בשילוב עם סל שירותים רחב ואיכותי ויחס חם של צוות מיומן, מקצועי ואכפתי המעניק שירות במהלך כל שעות היממה ונענה בשמחה לבקשות הדיירים, כל אלה יוצרים שביעות רצון גבוהה בשל התגשמות כל ציפיות המגורים שלהם.

דווקא בתקופה כזו, הכי נוח בדיור מוגן

הצורך האנושי בלהיות מוקף בקהילה קרובה הפך למשמעותי הרבה יותר בתקופה כמו תקופת מגפת הקורונה, במהלכה זכו הדיירים בבתיים של פרוטיאה לתמיכה של קהילה חזקה ומגובשת שסייעה לחבריה לעבור את התקופה המאתגרת.

רוני ורבקה דיירי 'פרוטיאה בהר' מספרים כי גם בתקופה קשה זו של הקורונה נהנו ממגוון פעילויות חברתיות, תרבותיות וספורטיביות כמעט כפי שהיה בתקופת טרום הקורונה.

"לאורך כל התקופה הדיירים היו מוקפים בדיירי הבית ואנשי הצוות ולא הרגישו לבד", מסביר ניסנהולץ, "הם נמצאים בקהילה עם מערכת ניהולית תומכת ועוזרת שעיקר מטרתה היא הביטחון, חוסר הבדלות וההשגחה היומיומית על הדיירים. גם בימים של הסגר הכי הדוק, היינו בקשר יומיומי עם הדיירים שלנו וסיפקנו את כל הצרכים שלהם עד לדלת הדירה. העזרה והתמיכה הגיעה גם מהדיירים האחרים שדאגו אחד לשני והוכיחו את חשיבותה של קהילה

הברכה והאימה בקדמה מדעית

הפיתוחים המדעיים, שבדורנו אנו עדים להתקדמותם המהירה, מביאים תועלת עצומה לרווחת האדם. אך יחד עם זאת, טומנים בחובם סכנות גדולות. כדוגמה לכך נביא את פיתוח הדשן הקטלני אמוניום חנקני.

ב-4 באוגוסט 2020 אירע פיצוץ אדיר בנמל בירות שיצר גל הדף עצום והרסני ברדיוס ענק מסביב לנמל. תוצאות הפיצוץ היו קטלניות: למעלה מ-250 הרוגים, אלפי פצועים, מאות נעדרים ומאות אלפים נותרו חסרי בית. הסיבה לפיצוץ הייתה אמוניום ניטראט (חנקתי) - המשמש כדשן נפוץ מאוד

הדשן המעשיר והקטלני

האירוע הקשה הזה מעורר שאלות אחדות:

1. מדוע הדשן החקלאי נחוץ כל כך?
2. מה הייתה פריצת הדרך שהובילה לפיתוח הדשן?

3. מדוע הדשן קטלני?

תפקידו של הדשן הוא להעשיר את הקרקע בתרכובות חנקן זמינות לצמח. אפשר לומר, שללא תרכובות אלו אין קיום לצמח. הסיבה היא: באמצעות החנקן מרכיב הצמח את החלבונים שחלקם בונים את גופו וחלקם מאפשרים לו ביצוע של תהליכים ביולוגיים חיוניים. כמו כן, החנקן הוא גם חלק ממרכיבי החומר התורשתי (DNA) של הצמח.

ראוי לציין, שתרכובות החנקן חיוניות דווקא לצמחים משום שהם בונים בעצמם את החלבונים, בעוד שבעלי חיים ניזונים מצמחים ומקבלים מהם חלבונים מוכנים. לכאורה, לא הייתה צריכה להיות לצמח בעיה בהשגת חנקן שהרי הוא מהווה כמעט 80% מהאוויר שאנחנו נושמים. אך באופן מפתיע, כל השפע הזה באטמוספירה אינו זמין לצמח. אין לו מנגנון שמסוגל להפוך את היסוד "חנקן" לתרכובת שממנה יבנה את חלבוניו.

מצד שני, אם נתבונן בטבע לקראת סוף החורף, נראה את הלבוב בשיאו ואת שפע הפריחה של השקד בט"ו בשבט. איך משיגים הצמחים בטבע את תרכובות החנקן שהיא כל כך חיונית לצמיחה? מתברר, שבקרקע מצויים חיידקים מסוימים המסוגלים להפוך את היסוד חנקן שבאוויר לתרכובת זמינה לצמחים. כמו כן, ישנם יצורים זעירים נוספים בקרקע שמפריקים בעלי חיים מתים ועלים שנשרו, ומשחררים מהם תרכובות חנקן לקרקע, שאותם קולט הצמח ובונה את חלבוניו.

החקלאי האינטנסיבי

זוהי דוגמא למחזור החומרים בטבע. לפיכך, ישאל הקורא מדוע צריך החקלאי לדשן? התשובה היא, שהחקלאות היא אינטנסיבית, כלומר החקלאי זורע בצפיפות כדי לקבל מקסימום יבול במינימום שטח כך שכמות תרכובות החנקן הטבעית בקרקע איננה מספיקה. נוסף לכך, החקלאי אוסף את היבול וכך הוא מונע את המחזור והקרקע הולכת ומתדלדלת מתרכובות החנקן. לכן חיפשו

המדענים דרך לייצר דשן חנקני כימי שיעשיר את הקרקע ויאפשר את הצמיחה החקלאית האינטנסיבית, לאורך זמן.

פורץ הדרך בפיתוח הדשן הכימי היה המדען היהודי הגרמני פריץ הבר. הוא הצליח לפתח תהליך תעשייתי לייצור אמוניום מחנקן אטמוספרי. תרכובת זו היא הבסיס ליצירת הדשן הכימי אמוניום חנקני. כך היה לגרמניה מקור בלתי נדלה לדשן והיא ניצלה מרעב במלחמת העולם הראשונה.

כיום חלק ניכר ממדינות העולם מייצרות אמוניום כדי לספק את הצורך בדשן כימי לחקלאות.

יחד עם היותו של אמוניום חנקני דשן חיוני, הוא משמש גם כרכיב חשוב בחומרי נפץ. מתכונותיו, בטמפרטורות גבוהות הוא מתפרק ומשחרר חום רב, חמצן וגזים שמעודדים את

הבעירה וגורמים לפיצוץ עז וקטלני, כפי שקרה בבירות, שבה התפוצץ מחסן שהכיל מעל 2000 טון דשן.

גם ציקלון B

טרוריסטים משתמשים באמוניום חנקני להכנת מטעני חבלה. אך גם המדען פריץ הבר בהיותו פטריוט גרמני שעזב את יהדותו והתנצר, שקד על פיתוח חומרים כימיים קטלניים ששמשו את גרמניה במלחמת העולם ה-1 וגרמו למוות בייסורים של אלפי צרפתים בשם הלאומנות הגרמנית. גם אחרי מותו (1934) השתמשו הנאצים בגז ציקלון B, שאותו פיתח פריץ הבר מתרכובות חנקן. גרמניה, שבשם הלאומנות הגרמנית האכזרית דחתה מעליה את פריץ הבר היהודי, נעזרה בהמצאותיו כדי להשמיד את בני עמו.

פריץ הבר ממחיש לנו עד כמה קשה לאדם, גם אם הוא גאון בקנה מידה עולמי, להפריד בין טוב לרע, בין תיקון לבין הרס. בין הצלת מיליונים מרעב לבין קטילת מיליונים בנשק כימי. הוא קיבל אמנם פרס נובל, אך גם נתבע לדין על פשעי מלחמה. הסיפור של הבר מדגים לנו עד כמה המוסר האנושי הוא יחסי, עד כמה הוא תלוי ומוצף מאינטרסים ואין בו אמת מוחלטת. מלחמות העולם ממחישות לנו, איך לאומיות נאורה יכולה להפוך ללאומנות דורסנית ורצחנית.

רק בורא העולם שאיננו כפוף לחוקי הטבע, אלא שולט בהם ומכוון אותם, קבע לנו בתורתו את אמות המוסר המוחלט שמקיים ומחיה את העולם.

לעם, שיהיה מאור לגויים, עם ישראל שישכון בארץ ישראל בדד מן האומות, ממנו תצא ברכת ה' לכל העולם. "ונברכו בך כל משפחות האדמה" - העמים יביטו אל העם הזה ויזכרו את תפקידם. "עם זו יצרתי לי תהילתי יספרו" אומר הנביא ישעיהו. הקב"ה יצר את עם ישראל על מנת להעביר דרכו את דברו לעולם. הוא הוציא אותנו ממצרים בעצמו, נתן לנו את תורתו, המדריכה אותנו איך להילחם ברע ואיך להתקדם במעלות המוסר האלוקי - מוסר המהווה תשתית לעולם. בעז"ה נזכה למלא את יעודנו ונביא לתיקון עולם במלכות שדי.

יונה כהן MA. בהוראת המדעים

גוי גדול - תפקידו של עם ישראל

כאן מתברר תפקידו של עם ישראל בעולם שנקבע עוד בטרם נוצר. השורש של עם ישראל הוא אברהם אבינו. הבחירה באברהם הייתה אלוקית ולא הושפעה ממעשיו של אברהם שהרי אין איזכור, אפילו לא של מעשה טוב אחד שעשה אברהם, לפני שה' בחר בו: "ויאמר ה' אל-אברהם, לך-לך מארצך וממולדתך ומבית אביך, אל-הארץ, אשר אראך. ואעשה, לגוי גדול, ואברכה, ואגדלה שמך; והיה, ברכה (בראשית יב' א,ב). היעוד של אברהם הוא להתהלך בדד עם ה', ומתוך כך, ה' בעצמו ייצור מאברהם גוי גדול, בניגוד לדרך הטבע שהרי שרה הייתה עקרה. "גוי גדול" מובנו, גדול בדבקות אלוקית, במוסריות, ובכל דבר שדרכו מתגלה טוב ה'. "והיה, ברכה" אומר הקב"ה לאברהם: רצוני לעשותך

מהי המועדון

ספורט במועדון

סיור למגן דן

חברות במועדון

הקורונה, אפשרות לראות הרצאות מהכורסא - ללא תשלום, ובימים כתיקונם, הרצאות שיינתנו בבית המייסדים על שם מאיר שטיינר ז"ל. נוסף לכך, תהיה להם כניסה מוזלת לחוגי ספורט, יוגה, יצירה ומופעים שאנו מביאים מפעם לפעם. מי שיצטרפו כבר בחודש דצמבר, ייהנו מהרצאות מהכורסא בחודש זה - בחינם! לפרטים נוספים, נא לפנות לרוחי רוזנבלום 052-2577217 או ליהודית מוזס 050-6344894

מועדון 50 פלוס הוא מועדון לתרבות שעות הפנאי לאזרחים הוותיקים באלקנה והסביבה. המועדון הוקם ע"י "עמותת גיל הזהב" באלקנה מיסודה של צביה מינצר ז"ל, בשיתוף המחלקה לשירותים חברתיים של המועצה המקומית אלקנה. מכיון שהפעילות השוטפת בשנה הנוכחית השתבשה בעקבות נגיף הקורונה, ממשיכים חברי המועדון משנת 2020 להיות חברי מועדון ברצף, גם בשנת 2021 ללא תשלום נוסף. למעוניינים להצטרף למועדון כחברים לשנת 2021 - יעמדו תשלום דמי החבר על סך 500 ש"ח. תשלום זה כולל, בתקופת

הצילומים שמופיעים כאן הם רק מתאבנים לביקור במקום. מותר בהחלט לקחת רעיונות לשכונה שלכם ממעשה האמנות של סימה וחיה וגם להמציא דברים חדשים לעיצוב הרחוב והסביבה שלכם. העיקר להיות מקורי ויפה.

ושמא נסיים בפירוש הגאון ר' אליהו מווילנה על "קול התור נשמע בארצנו": "התור היא התורה, שהגיע עת ליתן התורה. בארצנו, הוא הר סיני שחשוב כמו ארץ ישראל".

נבוא, אפוא, כולנו בזמננו החפשי לרחוב קול התור, ליהנות מהיפוי המקומי, היצירתי והמקורי של מעשי ידיהן של סימה וחיה, ואולי גם נזכה לשמוע שם את קול התורה בארצנו.

"קול התור" נשמע כמו צליל אביבי מתוך שיר השירים: "הניצנים נראו בארץ, עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו" (שיר השירים ב' י"ב). למי שאינו מכיר, יש רחוב קול התור באלקנה, ושם שורר האביב כל השנה.

אפשר לבקר שם בכל עת ובכל שעה, בלי מגבלת שעות כניסה, בלי דמי כרטיס, בלי בדיקות קורונה. פשוט, לבוא לרחוב ולראות את הפלא המעוצב של רחוב קול התור, פרי יצירתן המקורית של **האחיות חיה ורטש וסימה כהן-הלפרין**. שם אפשר לראות מהו יפוי של אלקנה, מהו יפוי של אנשי אלקנה, מהי אמנות מקומית של אלקנה (למי שקשה, אפשר גם לנווט למקום בעזרת ה"ווייז" ויש חנייה בשפע ב"שיר השירים" בתחילת "קול התור").

צילם וכתב: דוד ברוקנטל

אלי שדה

במחשבה צלולה

כתב חידה לחנוכה

חידון שאפשר לנצל כפעילות משפחתית.

לפניכם טקסט הקשור לחג החנוכה.

19 מלים בטקסט הושמטו ובמקומן נכתבו רמזים.

אתם מתבקשים לפצח את הרמז ולרשום זאת בשורה המתאימה בתחתית הדף. רוצים דוגמא? בבקשה: רץ בבקר אל הגן = יונתן הקטן (הבן הצעיר של מתתיהו)

צאצאי השלישי ובראשם מתנת-האל ביחד עם אבי פרץ והבן השני של האב

4 3 2 1

השלישי וה' שסייע עם זה אשר רץ בבקר אל הגן ועם הבן כשם סבו, יצאו

7 6 5

נגד חיילי הבוזוקי יען כי ביקשו לבטל מצות-השביעי והשמיני וה-29 או 30.

11 10 9 8

אכן קמו בני הנבחרת הצהובה ולחמו בבני ארץ האיים ונצחום וטהרו את

13 12

האתר-שבבירה ולא מצאו כתית אלא קטן וחתום אחד בלבד.

16 15 14

בעזרת 5 הצליחו בני-בינה במשימתם וקבעו: 2 בחזקת 3 בימים ההם ולזמן הזה.

19 18 17

_____	11	_____	1
_____	12	_____	2
_____	13	_____	3
_____	14	_____	4
_____	15	_____	5
_____	16	_____	6
_____	17	_____	7
_____	18	_____	8
_____	19	_____	9
_____		_____	10

בהצלחה!

זמן שפחתי

חדר בריחה במתנה לחנוכה!

פרוטיאה באלקנה מעניקה לכם מתנה לחנוכה: **חדר בריחה בזום**
משחק מהנה שישדרג את המפגש המשפחתי עם סבא וסבתא

לקבלת ההטבה חפשו **זמשפחתי ב-G**

פרוטיאה באלקנה

המשפחה שלכם חשובה לנו!

דיור מוגן איכותי ראשון מסוגו לקהילה הדתית לאומית

הצטרפו לקהילה מתגבשת ואיכותית

לפרטים התקשרו: ***9405**

